

nes, at alderskriteriet i England er 30 år og i Holland 50 år, medens der ikke er aldersgrænse i Sverige.

Regeringen har endvidere den opfattelse, at det er vigtigt for det fremtidige bygningsfredningsarbejde, at offentligheden inddrages yderligere.

Regeringen overvejer på den baggrund, om en landsdækkende forening på bygningskulturområdet – som supplement til den gældende praksis, hvorefter alle over for Skov- og Naturstyrelsen kan pege på fredningsemner – skal tillægges en ret til at fremsætte fredningsforslag. Når forslaget offentliggøres af Miljø- og Energiministeriet indtræder den retsvirkning, at de af forslaget omfattende bygninger ikke kan nedrives, før fredningssagen er afgjort. Det afgørende for, om en sådan ordning skal etableres, vil være, at der findes en tilstrækkelig stærk landsdækkende foreningsmæssig struktur.

De fredede bygningers tilstand

En bygningsfredning forpligter ejeren til at holde det fredede i forsvarlig stand. Nedrivning og bygningsarbejder, som går ud over almindelig vedligeholdelse, kræver tilladelse af Skov- og Naturstyrelsen.

Ved administrationen af de fredede bygninger skal der lægges vægt på, at bygningerne får en hensigtsmæssig funktion. Det har da også igennem årene været et ledende princip ved administrationen af byggesagerne, at de fredede bygninger fortsat skal kunne fungere i det miljø, hvori de findes, og under fortsat privat ejerskab. Nyt og gammelt skal kunne fungere sammen. Det forstærker kvaliteten ved begge dele.

Den bedste sikring af de fredede bygninger sker gennem ejerens forståelse og accept af fredningen i forbindelse med bygningernes vedligeholdelse og drift. Information af ejerne om bygningsvedligeholdelse er derfor et vigtigt led i den statslige administration af de fredede bygninger.

Det er Skov- og Naturstyrelsens vurdering, at de fredede bygninger generelt set er i god vedligeholdelsesstand.

Inden for enkelte fredede bygningskategorier er en større restaureringsindsats dog påkrævet i de kommende år. Det drejer sig primært om 1700- og 1800-tallets bøndergårde, hvor mange af de flerlængede stråtekte bindingsværksgårde er stærkt truede. Hertil kommer visse herregår-

de med store bygningsmæssige problemer. Der knytter sig også problemer til bevaringen af udsmykninger, herunder især sandstensportalerne. For de ældre fredede industrianlæg som vand- og vindmøllerne må der også i de kommende år gøres en særlig indsats. Bygge- og Boligstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen samarbejder om spørgsmålet om brandsikring af fredede bygninger.

Fredning af større produktions- og industrianlæg rejser ofte spørgsmål om, hvilke bygningsmæssige ændringer der fremtidig kan gennemføres, uden at bygningsanlæggenes fredningsværdier går tabt, når bygningerne fortsat skal kunne anvendes som forudsat af ejeren. Problemstillingen viser sig også tydeligt, hvor nye funktioner som f.eks. kontorer og boliger ønskes indpasset i bygningerne. Det er væsentligt, at det sikres, at fredning af produktions- og industrianlæg sker på en sådan måde, at ejerne på fredningstidspunktet kan danne sig et billede af fremtidige ombygnings- og ændringsmuligheder på bygningerne, herunder hvilken økonomisk støtte der kan forventes fra statens side. Dette bør eventuelt sikres i lovgivningen.

Til belysning af denne problematik har Skov- og Naturstyrelsen iværksat et forsøg for de fredede bygninger på DSB's centralværksteder i Århus. Forsøget har til formål at undersøge genanvendelses- og ombygningsmuligheder i samarbejde med ejer og brugere. Forsøget forventes afsluttet ultimo 1996.

I samarbejde med ejerne har Skov- og Naturstyrelsen iværksat 5 projekter om fredning af herregårdshaver. Projekterne skal bl.a. belyse bygningsfredningslovens anvendelse på have- og parkanlæg samt fastlægge retrningslinjer for administrationen af et fredet haveanlæg. Det videre arbejde med sikring af de bevaringsværdige kulturhistoriske herregårdshaver vil ske i et tæt samarbejde med Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Økonomisk støtte til de fredede bygninger

Med hjemmel i bygningsfredningsloven yder Skov- og Naturstyrelsen støtte til istandsættelses- og restaureringsarbejder på fredede bygninger. Støtten gives som økonomiske tilskud, konsulentbistand, projektudarbejdelse og brugte byggematerialer. I finansloven for 1995 er tilskudsbevillingen godt 28 mio. kr. Dette har været niveauet i de senere år.